

Omkostningsdækning i ekspropriationssager

Lektor, dr.jur. Frederik Waage, Juridisk Institut, Syddansk Universitet

Transport-, Bygnings- og Boligudvalget

29. februar 2019

Omkostningsdækning kræver hjemmel

- Det kræver som udgangspunkt lovhjemmel, for at en offentlig myndighed, herunder en kommune, helt eller delvist kan dække en borgers udgifter til sagkyndig bistand ved den forvaltningsretlige behandling af en ekspropriationssag, herunder advokatbistand.
- Der er ikke i lovgivningen fastsat bestemmelser, hvorefter den som er udsat for ekspropriation har krav på hel eller delvis omkostningsdækningen

Omkostningsdækning findes allerede i begrænset omfang på ekspropriationsområdet

- Vejlovens § 110 bestemmer, at taksations- og overtaksationskommissionen kan pålægge vejmyndigheden at betale en passende godtgørelse, når en part har haft udgifter til sagkyndig bistand.
- Men vejlovens § 110 gælder kun ved taksationsmyndigheden, og således ikke sagkyndig bistand under selve ekspropriationssagen, som gennemføres af kommunen.
- Ved statslige ekspropriationer følger det af ekspropriationsproceslovens § 29, at hvis en erstatningsberettiget har haft udgift til sagkyndig bistand i form af en advokat, konsulent eller lignende i forbindelse med en ekspropriations- eller taksationssags behandling, kan ekspropriationskommissionen eller taksationskommissionen fastsætte en passende godtgørelse herfor, hvis bistanden skønnes at have været nødvendig.

Hvorfor er der generelt ikke dækning?

- En kommunal ekspropriationssag er omfattet af forvaltningsprocessen, hvor officialmaksimen er gældende.
- Det betyder at kommunen er ansvarlig for at oplyse sagen tilstrækkeligt, herunder at de nødvendige sagkyndige undersøgelser er foretaget.
- Derfor er der efter gældende ret ikke mulighed for omkostningsdækning for borgeres udgifter til ekstern bistand i sådanne sager.

Udvalgets anbefaling

- Udvalget vurderer, at der **undtagelsesvist** kan være situationer, hvor der pga. sagens kompleksitet kan være behov for, at borgeren får ekstern rådgiverbistand under sagen. I sådanne undtagelsestilfælde kan der ligeledes være behov for, at kommunerne har mulighed for at godtgøre borgernes udgifter til ekstern rådgiverbistand.
- Udvalget vurderer, at muligheden for godtgørelse vil betyde, at den eksproprierede friholdes eller delvis kompenseres for de udgifter, som den pågældende har måttet afholde til sagkyndig bistand i anledning af ekspropriationen. Herved gives den eksproprierede en øget økonomisk sikkerhed i ekspropriationssager. Udvalget anbefaler, at muligheden for passende godtgørelse for borgerens udgifter til sagkyndig bistand i ekspropriationssager overvejes nærmere. Det kan for eksempel være ved at indføre hjemmel til, at kommunerne kan tildele borgeren sådan godtgørelse i særligt komplicerede sager.

Særligt om domstolsprøvelse

- Omkostningsgodtgørelsen har navnlig relevans i forhold til den administrative sagsbehandling, den vil dog også kunne finde anvendelse i forbindelse med retssager om ekspropriation (som vi ser det i forhold til omkostningsgodtgørelse på skatteområdet).
- På retssagsområdet er der imidlertid også en række alternative muligheder for at lette borgerens økonomisk svage stilling, f.eks. ved indførelse af bedre mulighed for fri proces eller en mandatarordning, som vi kender det fra andre retsområder.
- Endelig vil borgeren formentlig kunne stilles noget bedre økonomisk, hvis det var statens forpligtelse at anlægge ekspropriationssagerne ved domstolene, fremfor at al initiativ beroede på borgeren.

Lektor, dr.jur. Frederik Waage
Juridisk Institut
Syddansk Universitet
fwa@sam.sdu.dk